תצוה ב

א. בנוגע דעם מעיל, זאגט דער פסוק[1] „ועשית על שוליו רמוני תכלת וגו׳ על שוליו סביב ופעמוני זהב בתוכם סביב״.

איז רש״י מפרש, אז כאטש די רמונים זיינען געווען „עגולים וחלולים״[2], איז אבער דער פשט פון „ופעמוני זהב בתוכם״ [ניט אז די פעמונים האבן זיך געפונען אינעם חלל פון די רמונים, נאר] „ביניהם[3] סביב, בין שני רמונים פעמון אחד דבוק ותלוי בשולי המעיל״.

פרעגט דערויף דער רמב״ן[4]: לויט רש״י׳ס פשט קומט אויס אז „לא היו הרמונים משמשין כלום״[5]: און אויב זיי זיינען געווען בלויז „לנוי״ — „למה היו עשויים כרמונים חלולים יעשם כמין תפוחי זהב״? ענטפערט דער ראב״ם[6]: לא ידעתי למה בחר התפוחים יותר מן הרמונים.

מפרשים[7] זיינען מבאר, אז די קשיא פון רמב״ן איז בנוגע דעם פרט פון „חלולים״[8]: וויבאלד אז די פעמונים זיינען ניט געהאנגען אינעם חלל פון די רמונים, צוליב וואס האט מען געמאכט רמונים חלולים?

עס בלייבט אבער ניט מובן: אויב אז דעם רמב״ן׳ס קשיא איז נאר וועגן דעם פרט פון „חלולים״ — פארוואס דער־מאנט ער דא בכלל און איז נאך משנה (אנשטאט „רמונים״—) „תפוחים״ („יעשם כמין תפוחי זהב״)[9]?

ב. לכאורה קען מען דאס מסביר זיין: מען געפינט אז אין דער מנורה זיינען געווען — לנוי — גביעים כפתורים ופרחים[10]: און די כפתורים זיינען געווען „כמין תפוחים״[11]; און ווי־באלד אז די רמוני המעיל האבן געגוצט (לדעת רש״י) בלויז „לנוי״ — האבן זיי אויך געדארפט זיין (ניט בדמות רמונים, נאר) „כמין תפוחים״ (בדומה צום נוי (שבדמות פרי) פון דער מנורה).

עס בלייבט אבער ניט פארשטאנדיק:

א) דאס גופא דארף האבן א ביאור — מיט וואס איז „נוי״ פארבונדן דווקא מיט „תפוחים״?

---

1) פרשתנו כח, לג.
2) לשון רש״י ד״ה רמוני.
3) רש״י ד״ה בתוכם סביב (ועד״ז בפרש״י פסוק לד). וכ״ה בת״א כאן*. רשב״ם, ראב״ע (בשם „קדמונינו ז״ל״) ועוד.
4) פסוק לא.
5) כי לדעת רש״י הפעמונים הם „זגין עם ענבלין שבתוכם״ — ולא כדעת התוס׳ (סוף קנים) שאע״פ שהרמונים היו תלויין בשולי המעיל אצל הפעמונים (כדעת רש״י), הקול יצא ע״ז שנוגפים הפעמונים אל הרמונים (ולא מהפעמונים עצמם). וראה חזקוני ומדרש לקח טוב כאן. רשב״ם פסוק לה.
6) בפרש״י כאן.
7) נמוקי שמואל.

*) ובפקודי (לט, כה) תרגם „בגו רמוניא״. ובתי״ע פרשתנו ופקודי שם: במצעיהון, במציעות רומניא. ואכ״מ.

8) ולהעיר שהרא״ם לא העתיק תיבת „חלולים״ שברמב״ן. וראה הערה הבאה.
9) ואולי י״ל כי תכשיטים בדמות רמונים בימיהם היו עשויים חלולים (משא״כ תפוחים). וגם כוונת הרא״ם בקושייתו „למה בחר כו׳״ היא — למה בחר תכשיט מלא (תפוחים) יותר מתכשיט חלל (רמונים). אבל עדיין אינו גלאטיק כל צרכו, כי למה לי׳ להרמב״ן בכלל להוסיף התיבות „יעשם כמין תפוחי זהב״ ולא הסתפק במש״כ „למה היו עשויים כרמונים חלולים״.
10) תרומה כה, לא (וברש״י שם ד״ה גביעים).
11) רש״י שם ד״ה כפתורים.

ב) לדעת רש"י — וואָס איז דער טעם וואָס ביים מעיל זיינען געווען רמונים (לגוי) און ביי דער מנורה תפוחים?

ג. וועגן צווועק פון די פעמוני המעיל זאָגט דער פסוק[12]: „ונשמע קולו בבואו אל הקודש"; און אויף אזויפיל איז דאָס געווען נוגע אין דער עבודה פון כהן גדול, אז דורך דעם („ונשמע קולו"[13]) ווערט ער אויסגעהיט פון „ולא ימות" וואָס „מכלל[14] לאו אתה שומע הן"[15].

דאָרף מען פאָרשטיין: פאָרוואָס איז „ונשמע", דער קלינגען פון די פעמונים אָ הכרח „בבואו אל הקודש"? לכאורה איז אדרבה — „לא ברעש ה'", נאָר ב„קול דממה דקה"[16]; און ווי מ'זעט עס ביים כהן גדול גופא, אז זיין כניסה לפני ולפנים (ביום הכפורים) איז געווען דוקא אָן (די בגדי זהב[17], ובמילא אָן דעם מעיל מיט) דעם קול הפעמונים[18].

דער רמב"ן[19] איז מסביר, אז „הבא בהיכל מלך פתאום חייב מיתה", און דער קול הפעמונים איז אזוי ווי א „נטילת רשות"[20] אריינצוגיין און טאָן די עבודה

[און דאָס וואָס דער כה"ג דאָרף ניט קיין „נטילת רשות" ביים אריינגיין ביוהכ"פ לפני ולפנים — דלכאורה וואָלט זיך עס געפאָדערט במכל שכן וק"ו — איז דער טעם[21], ווייל ביוהכ"פ ווייזט אָרויס דער אויבערשטער די מעלה פון אידן „שלא הצריכן הכתוב לשליח"[22] (זיי דאָרפן ניט אָנקומען צו די פעמונים „להשמיע קול כאדם ששולח שליח להודיע שהוא בא"[23])].

לויט דעם פירוש[24] קומט אויס, אז דער „ונשמע קולו" פון די פעמונים איז ניט קיין חלק פון דער עבודה, נאָר בלויז א הקדמה והכנה צו דער עבודה:

וויבאָלד אָבער אז יעדער פרט בשייכות דער עבודה פון כהן גדול איז בתכלית הדיוק ובמכש"כ אזא וואָס איז פאָרבונדן מיט עונש מיתה, כנ"ל — און די פעמונים האָבן משמיע קול געווען אויך בשעת העבודה גופא[25] — איז

---

12) לקמן פסוק לה.

13) הראב"ע (בפי' הקצר) ובחיי כאן מביא פירוש ד„ונשמע קולו" קאי על קול תפלתו של אהרן. אבל בפשטות קאי על קול הפעמונים (כפי' הרשב"ם, רמב"ן (פסוק מג) וכו' עה"פ). וגם לפרש"י שהתיבות „ולא ימות" קאי על הנכנס מחוסר בגדים — מ"מ, התיבות „ונשמע קולו" הם טעם על הפעמונים, כמ"ש במפרשי רש"י. וראה הערה הבאה.

14) לשון רש"י עה"פ. — ברש"י שם, ש„ולא ימות" קאי על הנכנס מחוסר בגדים. וראה רא"ם (וגו"א) שם, שלרש"י „ולא ימות" דבוק עם מלת לשרת. אבל מזה שנאמרה אזהרה זו גבי המעיל, ובהמשך להפעמונים — מובן, שעיקר החידוש בהציווי הוא בנוגע להמעיל ופעמונים, וכמ"ש בגו"א כאן: ולא תאמר כי אין הפעמונים מעכבים שאינה רק לגוי כו' ואם נכנס במעיל בלא פעמונים חייב מיתה כו'.

15) ראה רמב"ן (לקמן פסוק מג). רקאנטי, בחיי, אוה"ח ועוד עה"פ.

16) מ"א יט, יא-יב.

17) אחרי טז, ד. תו"כ (ורש"י) עה"פ. ר"ה כו, א. ועוד.

18) אבל להעיר מרש"י יומא (מד, סע"ב) דביוהכ"פ הי' „טבעת .. שמקשקש ומשמיע קול משום ונשמע קולו בבואו וגו'". וראה ר"ח, תוס' ותו"י שם.

19) פרשתנו שם. רקאנטי ובחיי שם. וראה ר"ח ותו"י יומא נב, ע"א. וראה ויק"ר פכ"א, ח. ועוד.

20) לשון הרקאנטי ובחיי שם.

21) בחיי שם. והוא ע"פ (פי' הר"ח ותו"י) יומא שם.

22) יומא שם.

23) לשון התו"י (ועד"ז בר"ח) שם.

24) ועד"ז לטעם הב' שברמב"ן וכו' שם. הטעם שבאברבנאל פרשתנו. ועוד.

25) להעיר מגו"א שם, ד„בבואו אל הקודש גו' ובצאתו" פירושו מביאתו עד צאתו, היינו כל זמן העבודה.

מסתבר, אז „ונשמע קולו" איז אז ענין וואס איז נוגע דער עבודה גופא[26].

ד. איינער פון די ביאורים אין דעם:

דער כהן גדול האט געטאן זיין עבודה אלס שליח פון כלל ישראל: און דאס מיינט במילא, אז „בבואו", אין זיין איריגקייט „אל הקודש", „נעמט" ער מיט זיך אריין דעם גאנצן כלל ישראל „אל הקודש".

עס איז פארשטאנדיק און ערקלערט בכמה מקומות בארוכה[27], אז די עבודה פון בעלי תשובה — וואס איז מצד ה„ריחוק", ער אנטלויפט פון רע — איז מיט א רעש, אזוי ווי איינער וואס אנטלויפט פון סכנת מות — מיט געשריי און שטורעם.

ועד"ז איז עס אין דעם סוג עבודה פון יעדן אידן, אפילו פון דעם וואס האט ניט קיין עבירות ר"ל: בשעת ער טראכט זיך אריין ווי אזוי ער איז „רחוק" פון אלקות — צי דערפאר וואס דער נפש הבהמית איז נאך ביי אים בתקפו[28] ובמילא איז ער א יש ודבר נפרד פון אלקות; אדער אפילו מצד דעם הרגש המציאות פון זיין טוב — נפש האלקית (טאקע א מציאות, ניט ביטול*[28]) — ווערט ער נתעורר מיט א קול רעש גדול[29] צו „אנטלויפן" פון דעם מצב

[מ'האט געפרעגט ביים בעש"ט וועגן דעם וואס חסידים מאכן תנועות וכו' ביים דאוונען — האט ער געענט־פערט*[29], אז דאס איז בדוגמא ווי איינער וואס טרינקט זיך אין ים מאכט ער אלערליי תנועות אויף ראטעווען זיך און שרייט בכל כחו אז מען זאל אים ראטעווען, און זיכער לאכט קיינער ניט פון זיינע תנועות און געוואלדן].

ס'איז קיין סתירה ניט פון פסוק „לא ברעש ה'" — ווייל דער דיוק איז דעם איז „לא ברעש הוי"[30]: כדי צו זיין א כלי צום שם הוי' (שלמעלה מן העולמות) דארף די עבודה זיין אין דער בחי' פון „קול דממה דקה" בתכלית הביטול[31]: משא"כ ווען די עבודה איז (נאך) פאר־בונדן מיט אנטלויפען פון „ישות" ו„מציאות" — וואס זי דערגרייכט צו דער בחי' פון שם אלקים[32], וואס גיט אן ארט אויף מציאות — די עבודה איז, כנ"ל, פארבונדן דוקא מיט רעש וכו'[33].

און דאס איז דער טעם וואס די עבודה פון כהן גדול א גאנץ יאר איז געווען אין אופן פון „ונשמע קולו גו'"[34] — ווייל

---

26) להעיר גם מבעה"ט כאן, ד„ונשמע קולו" קאי על (כללות) ענין העבודה.

27) סה"מ תרצ"ט ע' 2 ואילך. סה"מ תש"ב ע' 3 ואילך. סה"מ ה'שי"ת ע' 4 ואילך.

28) ראה תניא פי"ג.

*28) ראה תניא פל"ה (מד, סע"א ואילך). ובארוכה — לקו"ש ח"ט ע' 210 ואילך.

29) להעיר מיל"ש ואתחנן (רמז תתכה): שהמלאכים .. בקול גדול הן מקלסין .. למה שהן רחוקים מן הקב"ה כו'.

*29) ראה גם כתר שם טוב סי' רטו.

30) המשך תער"ב פרק שצט.

31) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, ב) — שהו"ע תפלת העמידה, קודש הקדשים. ולהעיר מיל"ש ואתחנן שם.

32) ובשם הוי' עצמו — רק באותיות הו"ה, ולא באות י"ד דעיקר שם הוי' הוא הי"ד (תקו"ז שם. המשך תער"ב שם).

33) ראה סה"מ תש"ח (ע' 22), דגם ביטולו של היש הוא ברעש דוקא.

34) אבל אין לומר שה„ונשמע קולו" דהכה"ג הוא ה„רעש" שעליו איתא „אית רעש דיימי (הוי') תמן" (תקו"ז תי"ח (לה, ב). אוה"ת לנ"ך ע' תא. המשך תער"ב שם) [אלא שעבודת יוהכ"פ בקודש הקדשים היא למעלה (גם) מרעש זה, ולכן היא בקול דממה דקה (ראה הערה 31)] —

כי רעש זה הוא בחי' קלא פנימאה דלא אשתמע (המשך תער"ב שם), וכאן נאמר „ונשמע קולו", בחי' קלא דאשתמע, כמפורש בזהר (ח"ב רלא, א).

ער דאַרף „אַריינגעמען" מיט זיך „אל הקודש" אויך די אידן וואָס זייער סדר העבודה, כניסה לקודש, איז בקול רעש כו'; ווי ס'איז אויך מרומז אין דעם וואָס די פעמונים זיינען געווען בשולי (בתחתית) המעיל — דער ענין פון „ונשמע קולו" איז פאַרבונדן מיט די נידעריקע[35] מדריגות פון אידן, וואָס זייער עבודה איז מצד הריחוק, כנ"ל.

און דערביי איז די אזהרה „ונשמע קולו גו' ולא ימות" — אַז אין דעם איז תלוי דער כללות החיות פון כהן גדול: אויב ביי אים איז ניטאָ דער „ונשמע קולו" — ער וויל ניט כולל זיין אין זיין עבודה אֶת די אידן[36] וועלכע זיינען אין בחי' „שולי המעיל" (אפילו ווען דאָס איז דערפאַר וואָס ער וויל האַלטן ביי דער העכערער עבודה פון „קול דממה דקה") — וועט בטל ר"ל זיין מציאות (מיט זיין עבודה); ווייל די שלימות פון כלל ישראל איז תלוי אין דער עבודה וואָס נעמט אַרום אַלע ששים רבוא ישראל*[36], פון ראשיכם שבטיכם גו' ביז חוטב עציך ושואב מימיך.

ה. דאָס איז אַבער נאָר ביי דער עבודה פון כהן גדול במשך כל השנה, ווען כניסתו און עבודתו איז נאָר אין „קודש" — דאָרט איז פאַראַן אַן אָרט פאַר די חילוקי דרגות אין אידן, פון ראשיכם שבטיכם גו' ביז חוטב עציך ושואב מימיך, און דערפאַר איז ונשמע — עס איז ברעש;

משא"כ די עבודה פון כהן גדול ביום הכפורים אין קדש הקדשים איז אַן אָ רעש[18], ווייל דעמאָלט[37] זיינען די אידן כמלאכים[38], די התגלות פון דער התקשרות עצמית פון אַלע אידן מיטן אויבערשטן*[38]; און וויבאַלד אַז יעדער אידּ, אפילו די „וואָס זיינען שייך צו „שולי המעיל", שטייגן דאָן בתכלית הקירוב וההתאחדות מיט אלקות — יחידה ליחדך — איז אויך זייער כניסה לקודש הקדשים (דורך דעם כהן גדול) ניט ווי אַ רחוק שנעשה קרוב [וואָס דאָן איז עס מיט אַ רעש כו'], נאָר בתכלית הביטול, בקול דממה דקה.

ו. ע"פ כהנ"ל וועט אויך זיין פאַרשטאַנדיק דער חילוק צווישן שיטת הרמב"ן (אַז „אם לנוי .. יעשם כמין תפוחי זהב") און שיטת רש"י (אַז אין דעם פאַל דאַרפן זיין „רמונים" [לנוי]):

אידן זיינען געגליכן סיי צו „תפוח"[39] און סיי צו „רמון". דער חילוק צווישן זיי איז: דער דמיון צו תפוח איז מתאים צו אידן ווי זיי זיינען ברום המעלה[40]; און בחי' „רמון" איז בשייכות צו אידן וואָס געפינען זיך בשפל המצב „כפלח הרמון רקתך — ריקנין שבך"[41], אַבער אויך זיי זיינען אַנגעפילט מיט טוב וקדושה —

---

35) להעיר מזהר שם, דאיצטריך קלא דאשתמע וברכאן ישרון על עלמא. וראה אור החמה לזהר שם.

36) להעיר מרמ"א (או"ח רסתקפ"א): צריך שיוציא כל אדם בתפלתו ואם כו' גם כו'.

*36) ראה דב"ר פ"ז, ח.

37) טאו"ח סתר"ו (מפדר"א פמ"ו). שם (ושו"ע אדה"ז) סתריי"ט, ס"ט (מדב"ר פ"ב, לו). רמ"א ושו"ע אדה"ז שם סו"ס תרי (וראה דב"ר שם — הוצאת ליבערמאן).

38) וגם במלאכים — האופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו' משבחים כו' (וראה לעיל הערה 29) — לכן גם ביוהכ"פ ישנה עבודה (בחוץ, שהיא) במעיל ונשמע קולו.

*38) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1153 ואילך.

39) שבת פח, סע"א (אבל בתוס' שם דהיינו אתרוג). שהש"ר פ"ב, ג (א). זח"ב (רע"מ) קכ, ב. ועוד.

40) ראה לקו"ת בחוקותי מט, ד. אוה"ת נח (נח, א'ב. וש"נ). ועוד.

41) שה"ש ד, ג. ברכות נז, א. וש"נ. וראה אוה"ת בראשית (כרך ג') תפג, ב. במדבר ע' קכב. ועוד.

ווי דער המשך וסיום פון דעם מרז"ל „אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון".

אין פירוש רש"י, פשוטו של מקרא — וואו די אידן ווערן געזען ווי זיי זיינען בפשטות (בחיצוניות) — זעט מען די אידן שב„שולי המעיל" אין אַ דרגא פון „ריקנין"; און דעריבער האָבן געדאַרפט זיין דווקא „רמונים"[42] — צו באַווייזן, אַז אויך די „ריקנין" [און אפילו די וואָס זיינען נידעריקער דערפון — „אפילו פושעי ישראל"[43]] זיינען אַריין מיטן כהן גדול „אל הקודש", זיי זיינען אַ טייל פון כלל ישראל, און נאָכמער — מלאים מצות כרמון.

אין פירוש הרמב"ן, וואו עס זיינען דאָ (ניט נאָר „פשטים", נאָר) אויך „דברים נעימים .. ליודעים חן"[44], איז דאָרט מודגש די פנימיות פון אידן, וואָס מצד דעם האָט אַ איד קיין שייכות ניט צו חטא, ועמך כולם צדיקים[45] —

[ומהאי טעמא איז דער רמב"ן מפרש אַז דער „ונשמע קולו" איז נאָר אַ הכנה צו דער עבודה שלאחרי'[46] פון כהן גדול און ניט קיין ענין אין דער עבודה גופא — ווייל זיין כניסה לקודש, אויך אַלס שליח פון כלל ישראל, איז אין אַ דרגא פון עבודת הצדיקים, בקול דממה דקה[47]]

און דאָס איז די קושיא (לויט זיין פירוש): „ואם לנוי .. יעשם כמין תפוחי זהב" — אויב די „רמונים" זיינען (ניט צוליב שמוש, נאָר) אויף אַרויסברענגען די שיינקייט, די מעלה פון בני ישראל („לנוי") — דאַרף מען מדגיש זיין ניט די מעלה וואָס איז מרומז אין „רמון" [„ריקנין שבך מלאים מצות כרמון"][48], נאָר דעם עילוי פון אידן מצד פנימיותם, וואָס יעדער איד איז ווי אַ „תפוח זהב"[49] (און ניט קיין „ריקן" ח"ו),

ע"ד ווי אין דער מנורה — וואָס אירע ז' נרות זיינען מרמז אויף (אידן ווי זיי זיינען) די ז' מדרגות אין עובדי ה'[50] — זיינען געווען אין יעדער נר „כמין תפוחים" (כנ"ל סעיף ב').

ז. אע"פ אַז בפשטות ובחיצוניות איז די עבודה אינעם אופן פון „ונשמע קולו" נידעריקער פון דער עבודה ב„קול דממה דקה" — אעפ"כ איז דאָ אין איר, אין דער עבודה ברעש, אויך אַ מעלה לגבי דער עבודה בביטול:

די עבודה ב„קול דממה דקה" איז מיט אַ הגבלה. אמת, דער עובד שטייט טאָקע מיט אַ ביטול, דאָס איז אַבער אין אַן אופן פון אור בכלי, מיט אַ התיישבות.

משא"כ די עבודה פון „ונשמע קולו", איז דער רעש גדול גופא אַ באַווייז, אַז ער איז אַרויס פון די הגבלות פון „כלים", ער קען ניט מגביל זיין די התפעלות און דעריבער קומט עס אַרויס אין אַ צעקה וקול[51]. און דאָס איז איינער

42) להעיר מתו"א פ, סע"ג.

43) כלשון חז"ל — עירובין יט, א. חגיגה בסופה. וצע"ק מ"ש בתו"א שם ד„ריקנים אין פי' פושעים ומורדים ח"ו". וראה לקמן ע' 437 הערה 25.

44) לשון הרמב"ן בה„פתיחה" לפירושו עה"ת בסופה.

45) ישע' ס, כא.

46) וגם ה„ונשמע קולו" שבאמצע העבודה (דהולכת הדם וכיו"ב), י"ל דכוונתו ההכנה לחלק העבודה שלאח"ז (דההולכה ולהזריקה).

47) או — כנ"ל הערה 34.

48) ומכש"כ שאין מקום לעשותם רמונים חלולים — היפך דמלאים מצות כרמון.

49) עפ"ז תומתק הוספת הרמב"ן „(תפוחי) זהב", וגם בזה משנה מ„(רמוני) תכלת גו'" (ודוחק לומר דנקיט לישנא דקרא משלי (כה, יא)) — להדגיש העילוי וחשיבות דבנ"י.

50) לקו"ת ר"פ בהעלותך.

51) וכמבואר במעלת עבודת האופנים שהיא ברעש גדול לגבי עבודת השרפים, ועד"ז הוא העילוי

פון די טעמים אויף דעם וואס „מקום שבע"ת עומדין אין צד"ג יכולין לעמוד בו"[52] — ווייל דוקא אין דעם „רעש" פון עבודת התשובה זאגט זיך אַרויס דער בל"ג פון נשמה.

ח. פון כל הנ"ל איז דאָ אַ הוראה מיוחדת פאַר דורנו זה — דרא דעקבתא דמשיחא:

עס זיינען פאַראַן אַזעלכע וואס טענה'ן: הן אמת, אַז מצד דעם שפל המצב פון אונזער דור מוז מען זיך פאַר־נעמען מיט הרבצת התורה והחזקת היהדות וכו'; און אַז מ'קען זיך ניט מסתפק זיין מיט זיצן אין די אייגענע ד' אמות (אפילו אין די ד' אמות של תורה) און וואַרטן ביז מ'וועט זיך וועגדן צו אים און בעטן ער זאָל מפיץ זיין תורה וכו', נאָר מ'דאַרף אַרויסגיין אין „דרויסן", אין חוצה און געפינען אידן „נדחים" און פון זיי „מאַכן בעלי תשובה" —

וואָס איז אַבער דער הכרח צו טאָן אַט די אַרבעט מיט אַ קול רעש גדול? פאַר־וואָס איז אַזוי נויטיק צו אַרויסגיין אין גאַס און דאַרט אויסרופן בקול רם, אַז אידן זאָלן לייגן תפילין, אַנקלאַפן מזוזות אויף די טירן, געבן צדקה וכיו"ב — אַ הנהגה וואָס מ'געפינט ניט אַ שטורעם בזה אין די פריערדיקע דורות?!

איז דער ענטפער אויף דעם: לויט אַלע סימנים פון סוף מס' סוטה זעט מען אַז מיר געפינען זיך איצט אין דרא דעקבתא דמשיחא — אין דער דרגא היותר תחתונה — „שולי המעיל"; דאַרף מען וויסן זיין, אַז בשולי המעיל דאַרפן זיין די „פעמונים"[53] — אַז די כניסה פון דעם סוג אידן „אל הקודש", תחת כנפי השכינה איז אויסגעשטעלט אין אַן אופן פון „ונשמע קולו"; ואדרבה — דוקא אין דעם „רעש" פון עבודת התשובה איז דער תכלית העילוי, כנ"ל.

ט. נאָך אַן ענין אין דעם:

בשעת מ'זעט אַז ביי „עוברי רצונו" איז דאָ „קול המונה של רומי"[54] — אַלע ענינים פון לע"ז ווערן געטאָן ניט בחדרי חדרים, נאָר מיט דעם גרעסטן פרסום ורעש —

איז דער וועג צו מבטל זיין דעם שטורעם פון סטרא אחרא — „במינה ודוגמתה .. מיני' ובי' אבא לשדי' בי' נרגא"[55], ד.ה. דורכדעם וואָס אויך די עבודה פון „עושי רצונו" איז אין אַן אופן פון „ונשמע קולו" און דוקא אין דעם אַרט וואו עס געפינט זיך „קול המונה של רומי":

און דאָס וועט ברענגען צו „מה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ"[54] — אַז ביי אידן וועט זיין „יושבין בטח והשקט"[54] על אדמתם, דורך „יתקע בשופר גדול"[56] דוקא, דורך דעם „קול מבשר מבשר ואומר" — מבשר הגאולה, בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ תצוה תשל"ה)

בהאהבה של נה"ב לגבי אהבת נה"א (מצ"ע) — ראה לקו"ת ד"ה האזינו (הג') פ"א־ד (ושם פ"ד, שזהו העילוי דעבודת התשובה). ובכ"מ.

52) ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

53) וראה סה"מ תש"ב (ריש ע' 7): הנרדמים הצריכים הקיצה והוא ע"י רעש וקול כר.

54) לשון הגמרא — סוף מכות.

55) תניא רפל"א.

56) ישעי' כז, יג. וראה לקו"ת ר"ה ד"ה והי' ביום ההוא (נח, א ואילך). עטרת ראש שער ר"ה כב, א ואילך.